

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III PŽ 531/78-2
od 2.VI 1978.

Vijeće: Jaroslav Chour, mr Veljko Vujović, prof.dr Branko Jakaša

Osiguranje tereta koji se prevozi morem - Osigurateljeva aktivna legitimacija - Utvrđivanje manjka tereta - Osiguratelj je pasivno legitimiran prema brodaru ako je od primaoca po teretnici dobio cesionu ispravu s kojom mu ustupa prava koja ima prema brodaru - Smatra se da je manjak tereta dokazan ako je utvrđen kontradiktorno između primaoca i brodarovog agenta

Tužitelj je strano osiguravajuće društvo, a tuženi je brodar koji je prevezao teret, manjak kojega je ustanovljen na odredištu.

Svoju aktivnu legitimaciju u odnosu na tuženog brodara temelji na ustupu (cesiji) tražbine od strane primaoca tereta po teretnici broj 6 od 18.X 1976. godine. Tužitelj naime potražuje isplatu iznosa od Lit. 1,987.740 spp s naslova naknade štete zbog manjka jednog dijela prevezenog tereta (nedostajalo je na odredištu 39 koleta zajedno sa sirom i dva koleta bez sira). Tužbeno traženje temelji na pismenoj potvrdi o primitku tereta iz broda, iz čega se vidi da su primalac i brodar (odnosno agent brodara) zajednički utvrdili postojanje toga manjka.

Tuženi se protivi tužbenom zahtjevu. Stavlja prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije tužitelja. Ističe da je teret iskrčan iz broda 27.XI 1976, a uskladišten u javnom skladištu (tek sedmog dana) 3.XII 1976. Zato smatra da je teret mogao biti izgubljen tijekom tih 7 dana, od iskrcaja iz broda do časa uskladištenja u skladište.

Prvostepenom presudom obvezan je tuženi platiti tužitelju iznos od Lit. 1,811.052 spp s naslova naknade štete nastale zbog manjka 41 koleta sira. Nadalje, prvostepenom presudom odbijen je višak tužbenog zahtjeva za daljnji iznos od 4.457,50 Lit. spp.

Prvostepeni sud smatra da tužitelj na temelju cesione isprave primaoca tereta po teretnici pruža dovoljan dokaz o tome da mu je primalac ustupio svoju tražbinu protiv broдача i time dokazao svoju aktivnu legitimaciju u ovom sporu. Nadalje iz potvrde primitka tereta proizlazi da je broдар predao 41 koletu manje od količine naznačene u teretnici. To je kontradiktornim putem utvrđeno između primaoca i agenta broдача, pa stoga postoji obveza tuženog broдача da tužitelju kao cesionaru naknadi štetu nastalu zbog manjka tereta.

Tuženi - broдар pobija žalbom prvostepenu presudu u dijelu kojim je obvezan platiti tužitelju iznos od 1,811.052 Lit. spp, a zbog žalbenog razloga pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog stanja. U žalbi ponavlja prigovore iznesene tijekom prvostepenog postupka. Smatra da je prvostepeni sud iz izvedenih dokaza izveo neosnovan zaključak. Predložio je da se prvostepena presuda u pobijanom dijelu preinači ili podredno da se ukine.

U odgovoru na žalbu tužitelj predlaže da se žalba tuženog broдача odbije, a njemu naknadi trošak odgovora na žalbu od 700 dinara.

Drugostepeni sud je stao na stajalište da žalba tuženoga nije osnovana.

Prvostepena presuda donesena je pravilnom primjenom odredaba procesnog i materijalnog prava. U obrazloženju prvostepene presude navode se pravilni razlozi zašto je tuženi dužan platiti tužitelju utuženi iznos, pa te razloge drugostepeni sud u cijelosti usvaja i na njih upućuje žalitelja.

U odnosu na navode žalbe potrebno je posebno istaći slijedeće:

Prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije tužitelja u odnosu na tuženog nije osnovan iz slijedećih razloga:

Tuženi broдар bio je doista u pravnom odnosu s imaoцем tereta po teretnici. Primalac tereta imao je dospjelu tražbinu prema broдарu s naslova naknade štete na, ta-
le zbog utvrđenog manjka tereta na odredištu, jer je bro-
iskrcao 41 koletu tereta manje. To je utvrđeno na pouzdan
način između primaoca i agenta broдача potvrdom o iskrca-
ju tereta potpisanom od strane ovlaštenih predstavnika

agenta broдача i primaoca. Primalac tereta je tu svoju tražbinu s naslova naknade štete protiv broдача ustupio građanskopravnim ugovorom - cesijom, tj. cedirao tužitelju kao cesionaru, i o tome postoji isprava priložena u raspravnom spisu. Sada tužitelj kao cesionar (temeljem ugovora) nastupa protiv tuženog broдача, pa zato više nije važno da li je tužitelj koji je inače osiguravajuće društvo još i zakonskom cesijom - subrogacijom još jednom stekao i po toj osnovi tražbinu protiv tuženog broдача stupanjem u sva prava osiguranika do visine isplaćene osigurnine i da li je ta subrogacija pravno valjana.

Odluka o troškovima ovog drugostepenog postupka temelji se na odredbi čl.155. i 156. ZPP-a.

Iz iznesenih razloga valjalo je žalbu tuženoga odbiti i odlučiti kao u izreci.

V.V.

Bilješka.- Bez cesione isprave osiguratelj ne bi bio aktivno legitimiran. Osiguranik je naime bio vlasnik robe. S njim brodar ne stoji ni u kakvom pravnom odnosu, pa mu ni ne odgovara za manjak. Za manjak i drugu štetu na robu odgovara primaocu, a ovaj nije osiguratelj osiguranik, pa ne može na temelju svoga prava subrogacije stupiti prema broдарu na mjesto primaoca. Medjutim, kada primalac izda cesionu ispravu, osiguratelj ne nastupa u funkciji osiguratelja, već kao cesionar u smislu građanskog prava. Primalac može izdati cesionu ispravu bilo kojoj osobi. Prema tome kada se aktivna legitimacija temelji na cesiji osiguratelj mora dokazati samo da ima cesionu ispravu i ne mora dokazivati da je pokrio rizik iz kojega je nastala šteta i da je platio osigurninu.

B.J.